VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 9[1] STR. TAIKYMO KLAUSIMYNAS

Klausimyno tikslas – padėti savivaldybėms įsivertinti, ar pagal Vietos savivaldos įstatymo 9[1] straipsnį joms reikia kreiptis į Konkurencijos tarybą ir gauti sutikimą dėl naujos ūkinės veiklos vykdymo. Jeigu Konkurencijos tarybos sutikimas būtinas, Klausimynas taip pat padės įsivertinti, ar egzistuoja visos kreipimuisi į Konkurencijos tarybą reikalingos sąlygos.

Klausimynas parengtas vadovaujantis dažniausiai savivaldybėms kylančiais klausimais bei esama Konkurencijos tarybos praktika.

1 **Ar savivaldybė ketina steigti naują juridinį asmenį, kuris vykdys naują ūkinę veiklą arba ketina patikėti naujos ūkinės veiklos vykdymą jau veikiančiai savivaldybės valdomai įmonei?**

Taip **Ne**

Daugiau psl. 2

2 **Ar ketinama pavesti vykdyti veikla yra ūkinė?**

Taip **Ne**

Daugiau psl. 2

3 **Ar ketinama pavesti ūkinė veikla yra numatyta Vietos savivaldos įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose?**

Taip **Ne**

Daugiau psl. 2

Jeigu į pirmus du klausimus atsakėte „TAIP“, o į trečią – „NE“, savivaldybei būtinas Konkurencijos tarybos sutikimas dėl naujos ūkinės veiklos vykdymo. Kitokiu žymėjimo atveju Konkurencijos tarybos sutikimo nereikia.

Jeigu savivaldybei būtinas Konkurencijos tarybos sutikimas dėl naujos ūkinės veiklos vykdymo, toliau pateikti klausimai padės išsiaiškinti, ar egzistuoja visos kreipimuisi į Konkurencijos tarybą reikalingos sąlygos.

4 **Ar nauja ūkinė veikla yra būtina siekiant patenkinti savivaldybės bendruomenės bendruosius interesus?**

Taip **Ne**

Daugiau psl. 3

5 **Ar kiti ūkio subjektai, atsižvelgdami į savo komercinius interesus, tokią ūkinę veiklą, kuri yra būtina savivaldybės bendruomenės bendriesiems interesams patenkinti, galėtų vykdyti visa apimtimi?**

Taip **Ne**

Daugiau psl. 3

6 **Ar sprendimu būtų suteikiamos privilegijos arba diskriminuojami atskiri ūkio subjektai ar jų grupės?**

Taip **Ne**

Daugiau psl. 4

7 **Ar savivaldybė per pastaruosius šešis mėnesius iki prašymo pateikimo organizavo konkurencingą procedūrą dėl ūkio subjektų atrankos veiklai vykdyti?**

Taip **Ne**

Daugiau psl. 4

8 **Ar konkurencingos procedūros rezultatai rodo, kad kiti ūkio subjektai, atsižvelgdami į savo komercinius interesus, negali užtikrinti atitinkamos veiklos vykdymo?**

Taip **Ne**

Daugiau psl. 5

Jeigu į visus klausimus pasirinkote žalią atsakymo variantą, jau galite pildyti prašymo tipinę formą, numatytą Aprašo priede Nr. 1, bei su reikiamais dokumentais išsiųsti ją Konkurencijos tarybai el. pašto adresu taryba@kt.gov.lt.

Jeigu bent į vieną klausimą pasirinkote raudoną atsakymo variantą, siūlome kreiptis į Konkurencijos tarybą el. pašto adresu taryba@kt.gov.lt arba www.kt.gov.lt nurodytais kontaktais bei plačiau aptarti konkrečią situaciją.

1

Kreipimosi į Konkurencijos tarybą būtina sąlyga – naujo juridinio asmens steigimas naujai ūkinei veiklai vykdyti arba naujos ūkinės veiklos patikėjimas jau veikiančiai savivaldybės valdomai įmonei. Kitiems atvejams, pavyzdžiui, kai savivaldybė ketina tapti juridinio asmens dalininke, Konkurencijos tarybos sutikimas nėra reikalingas, tačiau visuomet reikia įvertinti tokių veiksmų atitiktį Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams.

Nauju juridiniu asmeniu nelaikomas po juridinių asmenų reorganizavimo veiklą tęsiantis juridinis asmuo, taip pat po pertvarkymo naują teisinę formą įgijęs juridinis asmuo. Jeigu ūkinę veiklą vykdyti pavedama per paskutinius trejus metus po juridinių asmenų reorganizavimo veiklą tęsiančiai savivaldybės valdomai įmonei, bent vieno iš po juridinių asmenų reorganizavimo pasibaigusių juridinių asmenų faktiškai vykdyta atitinkama ūkinė veikla yra laikoma po juridinių asmenų reorganizavimo veiklą tęsiančio juridinio asmens faktiškai vykdyta ūkine veikla.

2

Remiantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 21 dalimi, ūkine veikla laikoma gamybinė, komercinė, finansinė ar profesinė veikla, susijusi su prekių pirkimu ar pardavimu, išskyrus atvejus, kai fiziniai asmenys prekę įsigyja asmeniniams ir namų ūkio poreikiams tenkinti. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje ūkine veikla laikoma bet kokia veikla, kurios metu konkrečioje rinkoje siūlomos prekės ar paslaugos[1], o ūkio subjektu laikomas bet kokio juridinio statuso ir bet kokiu būdu finansuojamas subjektas, vykdantis ūkinę veiklą[2], nepriklausomai nuo to, ar jis siekia pelno.

Nauja ūkine veikla laikoma ūkinė veikla, kurios savivaldybės valdoma įmonė per pastaruosius trejus metus iki savivaldybės sprendimo pavesti jai tokią veiklą vykdyti priėmimo faktiškai nevykdė.

[1]Teisingumo Teismo 2006 m. sausio 10 d. prejudicinis sprendimas byloje Nr. C-222/04, Ministero dell'Economia e delle Finanze prieš Cassa di Risparmio di Firenze SpA ir kt., 107 ir 108 pastraipos.

[2]Teisingumo Teismo 2000 m. rugsėjo 12 d. sprendimas byloje Nr. C-180/98–C-184/98, Pavel Pavlov ir kt. prieš Stichting Pensioenfonds Medische Specialisten, 74 pastraipa.

3

Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktais, Konkurencijos tarybos sutikimas nereikalingas, kai savivaldybė steigia naujus viešųjų paslaugų teikėjus ir (ar) Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo arba Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo, arba Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo nustatyta tvarka paveda viešosios paslaugos teikimą jau įsteigtam viešųjų paslaugų teikėjui, kai:

1. teikiamos vandens tiekimo, nuotekų valymo, šilumos tiekimo, atliekų tvarkymo, keleivių vežimo, teritorijų ir gatvių priežiūros ir tvarkymo, maitinimo švietimo, socialinės globos arba sveikatos priežiūros įstaigose paslaugos arba
2. teikiant viešąsias paslaugas turi būti valdomas ir naudojamas savivaldybiųar savivaldybių juridinių asmenų nekilnojamasis turtas ir kitas ūkio subjektas tokios paslaugos negalėtų teikti savo patalpose.

4

Atkreiptinas dėmesys, jog nauja ūkinė veikla privalo tenkinti ne konkrečių asmenų, savivaldybės ar jos valdomos įmonės interesus, o savivaldybės bendruomenės bendruosius interesus, t. y. platesnio masto interesus, aktualius ir svarbius visai ar didžiajai daliai savivaldybės bendruomenės. Pavyzdžiui, Konkurencijos taryba 2017 m. gruodžio 22 d. nutarimu Nr. 1S-135 (2017) „Dėl sutikimo savivaldybėms patikėti naujos ūkinės veiklos vykdymą UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ konstatavo, jog mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių eksploatavimo veikla yra būtina siekiant patenkinti savivaldybės bendruomenės bendruosius interesus, kadangi vykdant ją siekiama ženkliai sumažinti į sąvartynus patenkančių mišrių atliekų kiekį bei prisidėti prie teigiamo poveikio klimato kaitai, tuo pačiu užtikrinant geresnes atliekų tvarkymo galimybes savivaldybių teritorijoje.

Kitu, 2018 m. vasario 22 d. nutarimu Nr. 1S-19 (2018) „Dėl sutikimo Kelmės rajono savivaldybei patikėti naujos ūkinės veiklos vykdymą UAB „Kelmės autobusų parkas“ nedavimo“, Konkurencijos taryba konstatavo, jog savivaldybė nepateikė duomenų, kurie pagrįstų, kad didžiagabaričių ir (ar) sunkiasvorių transporto priemonių plovimo paslaugos yra būtinos siekiant patenkinti savivaldybės bendruomenės bendruosius interesus: nebuvo pateikta argumentų, kokį poveikį šių paslaugų teikimas turėtų saugant aplinką nuo taršos ir kaip tai pagerintų savivaldybėje esančią situaciją; nebuvo nurodyta, kokiu būdu savivaldybė nustatė gyventojų poreikį naudotis tokiomis paslaugomis.

5

Šis aspektas tikrinamas savivaldybei tinkamai organizuojant konkurencingą procedūrą. Savivaldybė, viešai skelbdama apie konkurencingą procedūrą, turi nurodyti: detalų paslaugos apibūdinimą; veiklos teritoriją; esmines veiklos sąlygas; terminą, kuriam ketinama sudaryti sutartį dėl atitinkamos paslaugos vykdymo; kompensacijų, jeigu tokios numatomos, mokėjimo sąlygas; kitas potencialiam paslaugos teikėjui, priimant sprendimą dėl atitinkamos ūkinės veiklos vykdymo, reikšmingas sąlygas (jeigu tokių yra)[3].

[3]Prašymų dėl savivaldybių vykdomos naujos ūkinės veiklos įvertinimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto Konkurencijos tarybos 2018 m. liepos 10 d. nutarimu Nr. 1S-97 (2018), 16 punktas.

6

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra nurodęs: „Diskriminavimas tarp ūkio subjektų yra galimas tada, jeigu toje pat situacijoje esantiems ūkio subjektams yra taikomos skirtingos sąlygos arba skirtingose situacijose esantiems ūkio subjektams taikomos vienodos sąlygos. <..> jei tomis pačiomis sąlygomis veikiantys ūkio subjektai yra vertinami skirtingai, t. y. tam tikras subjektas ar subjektai gauna privilegijas, kiti toje pačioje situacijoje esantys ūkio subjektai patiria diskriminaciją“[4].

[4]Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. spalio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2143-502/2015

7

Konkurencinga procedūra turi būti vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu arba savivaldybės parengta tvarka, vadovaujantis viešumo, atvirumo, skaidrumo, nediskriminavimo ir sąžiningumo principais (Aprašo 17 punktas).

Konkurencijos taryba 2018 m. vasario 22 d. nutarime Nr. 1S-19 (2018) „Dėl sutikimo Kelmės rajono savivaldybei patikėti naujos ūkinės veiklos vykdymą UAB „Kelmės autobusų parkas“ nedavimo“ nurodė, kad savivaldybės vykdyta apklausa neatitiko atvirumo principo, kadangi buvo skelbta tik savivaldybės internetiniame puslapyje, savivaldybės „Facebook“ paskyroje ir vietinėje spaudoje, t. y. šaltiniuose, kuriuose skelbiama informacija paprastai yra aktuali tik atitinkamam regionui, todėl vertinta, jog apklausa buvo organizuojama tik šio regiono, o ne visos Lietuvos mastu. Nustatyta, jog didžiagabaričių ir (ar) sunkiasvorių transporto priemonių plovimo paslauga nėra sudėtinga ar specifinė tik tam tikram regionui būdinga paslauga, todėl tokią paslaugą pradėti teikti mieste galėtų būti suinteresuoti ir kituose Lietuvos regionuose šiuo metu veikiantys ūkio subjektai, kuriems informacija apie savivaldybės organizuojamą apklausą nebuvo suteikta.

Svarbu ir tai, kad savivaldybė gali pavesti naujai steigiamam juridiniam asmeniui ar jau veikiančiai savivaldybės valdomai įmonei vykdyti ūkinę veiklą tik tomis sąlygomis, kurios buvo nustatytos konkurencingos procedūros metu, todėl į tai būtina atsižvelgti rengiant konkurencingos procedūros sąlygas.

Konkurencijos taryba 2018 m. gegužės 10 d. nutarimu Nr. 1S-59 (2018) „Dėl sutikimo Klaipėdos rajono savivaldybei patikėti naujos ūkinės veiklos vykdymą viešajai įstaigai „Gargždų švara“ nedavimo“, spręsdama dėl galimybės Klaipėdos rajono savivaldybei pavesti savo valdomai įmonei teikti pakelių šienavimo paslaugas, nustatė, jog savivaldybė planavo apmokėti papildomos įrangos, reikalingos jos valdomos įmonės pakelių šienavimo paslaugos teikimui,

įsigijimą. Jeigu tokia galimybė būtų numatyta ir kitiems ūkio subjektams, neatmestina, kad komerciniuose pasiūlymuose pakelių šienavimo paslaugos teikimo kainos galėtų būti mažesnės arba teikti šią paslaugą būtų pasiūlę ir kiti ūkio subjektai.

Konkurencinga procedūra turi būti visiškai pasibaigusi, t. y. dėl konkurencingos procedūros ar jos etapų nėra pareikšta pretenzijų ar kitų skundų, kurie dar nėra išnagrinėti kompetentingų subjektų.

8

Prašymas sutikimui gali būti teikiamas tik tada, kai konkurencingos procedūros rezultatai objektyviai parodo, kad neatsirado ūkio subjektas, kuris vykdytų bendruomenės bendriesiems interesams būtiną veiklą viešai skelbiamomis sąlygomis, arba atsirado ūkio subjektas (subjektai), kuris (kurie) veiklą vykdytų ne visa apimtimi.